

הוצאת התינוק עצמו הוא אינו חייב, מהטעם שיבואר.

ב. הוציא תינוק מת, וכיס תלוי לו בצוארו, פטור לגמרי.

והגמרא דנה בדבריו: זה שאמר רבא תינוק חי וכיס תלוי לו בצוארו, חייב משום כיס, יש לשאול:

ולחייב נמי (9) משום הוצאת התינוק?

ומשנינן: רבא, כרבי נתן פבירא ליה, דאמר המוציא בהמה חיה ועוף לרשות הרבים, אם היו שחוטין – חייב, אבל אם היו חייין – פטור, כי "חי נושא את עצמו", (10) ומקיל את המשא (11).

ומקשינן: וליבטל כיס לגבי תינוק, מפני שהכיס טפל לו, ופטור המוציא את הכיס כיון שהוא פטור על הוצאת התינוק!

מי לא תנן: המוציא את החי מרשות היחיד לרשות הרבים במטה, פטור אף על המטה,

"חי נושא את עצמו" נאמרה במפורש על ידי רבי נתן, תולה הגמרא את הדבר ברבי נתן. ועיין בהערה 22.

11. כך פירש רש"י. [לעיל צג ב ד"ה את החי]. והקשו התוספות [לעיל צד א ד"ה שהחין מה בכך שהוא מיקל, והלוא חייבים אף על הוצאת משא קל! ואין לומר שהפטור הוא משום שהנישא משתתף בעשיית המלאכה, וזה דומה לשנים שעשו מלאכה שהם פטורים, שהרי הנישא אינו יכול לעשות את המלאכה והנושא יכול לעשותה, ולפיכך אין הנישא אלא מסייע שאין בו ממש! ואומרים התוספות בשם ר"י שטעם הפטור הוא משום שלא מצאנו במשכן שהיו נושאים בעלי חיים.

והקשה על זה הרא"ש בתוספתו [לעיל צד א] מה בכך שלא מצאנו במשכן הוצאת בעלי חיים, והלוא די בכך שהיה הוצאת דבר אחד, ויש לנו ללמוד מכך על הוצאת דברים אחרים! ואומר הרא"ש, שטעם הפטור הוא משום שהנישא מסייע לנושא, ואין זה דומה לכל מסייע, שבכל מסייע יש אפשרות שיפסיק לסייע ותעשה המלאכה על ידי העושה בלבד, אבל בנושא חי לעולם הנישא יסייע לנושא.

9. מפרש הריטב"א: מדברי רבא משמע שעל הוצאת תינוק בלי כיס – פטור, והמקשן מקשה: מדוע לא יהיה חיוב אף על הוצאת תינוק בלי כיס. אבל אין כוונת המקשה להקשות שיש לחייב חטאת נוספת על הוצאת התינוק. ועיין שם פירוש אחר.

10. בפרק המצניע [לעיל צד א] אמר רבא, שחכמים, החולקים על רבי נתן, מודים לו במוציא אדם שהוא פטור משום שהחי נושא את עצמו, ונחלקו עליו רק במוציא בעלי חיים, מפני שדרכם להכביד על נושאם ולהשמט ממנו.

והקשו התוספות [שם ד"ה אבל] שלפי זה אין צריך לומר שרבא פוטר על הוצאת תינוק חי סובר כרבי נתן. שהרי מודים חכמים לרבי נתן בהוצאת אדם. ותירצו, שתינוק דומה לבהמה, כי אף הוא מכביד על נושאו, ונחלקו בו רבי נתן ורבנן.

אמנם הרמב"ם [פי"ח מהלכות שבת הט"ז] פסק כרבנן המחייבים על הוצאת בהמה, ובכל זאת פסק כרבא שהמוציא תינוק פטור על התינוק. ואומר השער המלך [פכ"א מהלכות שבת ה"ט] שהרמב"ם פירש כהריטב"א, שגם רבנן מודים לרבי נתן במוציא תינוק שהוא פטור לפי דברי רבא בפרק המצניע, אלא כיון שסברת